

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Sam Skällberg
Tfn: 135943
E-post: Sam.Skallberg@Kristianstad.se

2008-01-28

Kommunstyrelsen

Bildande av naturreservatet Degeberga backar och fastställelse av skötselplan

Dnr Dpl

Sammanfattning

Degeberga backar är ett av de mest värdefulla naturområdena i Kristianstads kommun. Värdet består främst av det geologiska uppbyggnaden, den speciella floran och området stora betydelse för rekreation och rörligt friluftsliv. Kommunfullmäktige beslutade redan 1993 att begära delegation hos länsstyrelsen för att bilda ett kommunalt naturreservat. Förslag om bildande av naturreservat för Degeberga backar har nu tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Förslag till bildande av naturreservat för Degeberga backar
Förslag till fastställelse av skötselplan för Degeberga backar

Ärendet

Efter det att kommunfullmäktige beslutat begära delegation för att bilda ett kommunalt naturreservat för Degeberga backar med Söndre klack och länsstyrelsen tillmötesgått kommunens begäran inleddes utarbetandet av ett förslag. Ett färdigt förslag förelåg i slutet av 90-talet. Emellertid uppstod vissa komplikationer, exempelvis nåddes ingen uppgörelse med ägaren till en mindre dunge vid den västra gränsen, varför det området togs bort från förslaget till reservat. Området blev ett Natura 2000-område, vilket fordrade ganska omfattande ändringar i textmassan, dock utan att påverka inriktningen på bestämmelser eller skötsel i någon större utsträckning. Ett befintligt servitut till förmån för en tillfartsväg till en angränsande fastighet blev plötsligt aktuell att utnyttja i samband med ett ägarskifte. Det medförde en nödvändig, mindre justering av reservatsgränsen. Under tiden har samråd skett med såväl andra förvaltningar som med kringboende och nyttjare av området. Formella samråd har skett med länsstyrelsen i Skåne län, vilket föranlett vissa mindre justeringar av

såväl bestämmelser som skötselplan. Miljö- och hälsoskyddsna-
men har tillstyrkt förslaget.

Skötseln av området har under tiden skett i huvudsak på det sätt
skötselplanen nu beskriver. Större insatser som gjorts är nysättning
av stängsel, omfattande röjning av buskage och iordningställande av
en vandrings slinga.

Åtgärder av investeringskaraktär hanteras ekonomiskt i samband
med normalt budgetarbete genom skötselorganisationen för natur-
vård och löpande skötsel via del av intäkterna från området.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens förslag till kommunstyrel- sen

Kommunstyrelsen beslutar tillstyrka upprättat förslag till reservat för
Degeberga backar och överlämna ärendet till kommunfullmäktige.
Kommunstyrelsen beslutar vidare fastställa upprättat förslag till sköt-
selplan för Degeberga backar.

Hans Eliasson
Miljö- och hälsoskyddschef

Sam Skällberg
Kommunekolog

Beslut expedieras till

Bildande av naturreservatet Degeberga backar Kristianstads kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Degeberga backar
Län	Skåne
Kommun	Kristianstad
Församling	Degeberga
Fastigheter	Degeberga 12:49
Lägesbeskrivning	Ca 20 km S Kristianstad i västra utkanten av Degeberga samhälle Ekonomiska kartbladet 2D 8i Degeberga
Koordinater	x = 139213 y = 619092
Gränser	Området är markerat med svart punktstreckad linje på den bifogade kartan
Areal	32 ha varav 0,4 ha vatten i form av Forsakarsbäcken
Markägare	Kristianstads kommun
Förvaltare	Kristianstads kommun

Kommunens beslut

Med stöd av 7 kap 4§ miljöbalken (MB) förklarar Kristianstads kommun det område som utmärkts med kraftig punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap, 5,6 och 30 §§ MB samt 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara ett landskap med speciella landformer och ett öppet traditionellt hävdad beteslandskap med artrika och särskilt skyddsvärda vegetationstyper, exempelvis sandstäpp. Degeberga backar är ett välkänt och mycket välbesökt område som blivit känt dels för sina höga naturvärden, dels för sin tillgänglighet och betydelse för det rörliga friluftslivet. Området är klassat som riksintresse för naturvård och friluftsliv och är ett av de områden som regeringen föreslagit ska ingå i EU:s nätverk Natura 2000(SE0420142 Söndreklack). Det har även värderats som ett klass I-objekt i Ängs- och hagmarksinventeringen.

Syftet med reservatet är att:

- bevara de öppna, välhävdade betesmarkerna samt de habitat och arter som förekommer
- särskilt bevara sandstämpan och förutsättningarna för denna
- bevara det naturliga vattendraget med dess meandrande förlopp
- bevara landskapsbilden med sin unika geologi och topografi med dödissänkor, block och sedimentbackar
- med hänsyn till naturvärdena utveckla områdets betydelse för det rörliga friluftslivet
- bevara och förstärka områdets värde från undervisningssynpunkt
- upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos förekommande habitat och arter enligt habitatdirektivet

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5§ miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. *uppföra byggnad eller annan anläggning*
2. *vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, gräva, schakta, muddra, fylla ut, dämna, invalla eller bedriva husbehovstäkt*
3. *omföra naturlig gräsmark till åker eller kultiverad betesmark*
4. *plantera eller så buskar, lövträd, barrträd eller andra för området främmande växter*
5. *tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel*

6. konstbevattna
7. dika
8. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december - 25 april.
9. tillskottsutfodra med undantag för att underlätta infångning vid installningstidpunkten. Tillskottsutfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfällan.
10. uppföra vilthägn
11. dra fram luftledning
12. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning. Förvaltaren får dock lämna tillstånd till detta i samband med tipstävling eller liknande.
13. ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
14. upplåta mark- eller vattenområde för militära eller andra övningar utan medgivande av naturvårdsförvaltaren
15. bedriva jakt med undantag för skyddsjakt efter kommunens tillstånd
16. bedriva fiske eller upplåta området för fiske

Det är vidare förbjudet att utan kommunens tillstånd:

17. dra fram markledning
18. upplåta mark- eller vattenområde för tävlingar, läger- eller övningsverksamhet.

Föreskrifterna under A skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel av området samt anordnande av information i området i enlighet med av kommunen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen eller el- och teledistributör, samt nyttjande, underhåll och utbyte av el- och teleledningar i anslutning till dessa.

Kristianstads kommun får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6§ miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet som

1. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar, behandling av gräsvegetation (tuvtåtel mm) genom slaghackning inom befintlig betes- och slåttermark samt

bearbetning av marklagren för att utveckla sandstärpsvegetation, så som närmare anges i fastställd skötselplan

2. *skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan*
3. *utmärkning av och upplysning om reservatet*
4. *utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan*
5. *uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.*

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap 30§ miljöbalken om ordningen samt rätten att färdas och vistas i reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att

1. *gräva, borttaga, täcka över, borra, mejsla, måla eller på annat sätt skada block, stenmurar, levande eller döda träd, buskar och stubbar*
2. *plocka eller gräva upp kärleväxter, mossor eller lavar*
3. *bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada träd och buskar*
4. *inplantera för området främmande växt- eller djurarter*
5. *utan kommunens tillstånd fånga eller samla in insekter eller andra djur, eller på annat sätt störa djurlivet*
6. *under hela året medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur*
7. *göra upp eld, med undantag för det traditionella majbålet vars förhållningsregler definieras i skötselplanen*
8. *framföra cykel, motorfordon eller motordrivet fordon förutom i samband med majbål, reservatsskötsel och transport av betesdjur*
9. *rida*
10. *tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande*
11. *anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning. Förvaltaren får dock lämna tillstånd till detta i samband med tipstävling eller liknande*

12. anordna tävling, övning eller lägerverksamhet

13. på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare, CD-spelare, musikinstrument eller dylikt

Föreskrifterna under C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel i enlighet med av kommunen fastställd skötselplan. Kristianstads kommun får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

D. Föreskrifter med stöd av 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm om skötselplan

Skötselplan

Markdisposition, skötsel och vård samt anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten skall ske enligt anvisningarna i skötselplanen, som fastställs av Kommunstyrelsen, Kristianstads kommun, i särskilt beslut denna dag.

Utmärkningen av reservatet skall utföras av förvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22)

Förvaltare

Kristianstads kommun är förvaltare av naturreservatet. Vid förvaltningen ska samråd fortlopande ske med markägare, berörda myndigheter och övriga berörda.

Beskrivning av området

Degeberga backar är ett välkänt och mycket välbesökt område som blivit känt dels för sina höga naturvärden, dels för sin tillgänglighet och betydelse för det rörliga friluftslivet. Området kallas ofta i folkmun för Söndre klack, vilket är namnet på en av de backar som ger området dess specifika karaktär.

Degeberga backar är en starkt kuperad betesmark belägen i Degeberga samhälle. Mellan kullarna slingrar sig Forsakarsbäcken fram. Området har fått sin specifika karaktär under inlandsisens avsmältning då smältande is (dödisgröpar) och isälvsvatten formade de mäktiga sandbackar som gör Degeberga backar till ett av de mest särpräglade områdena i Kristianstads kommun.

Området är även värdefullt ur botanisk och zoologisk synvinkel. Backarna har en kalkpräglad flora som är differentierad i många olika vegetationstyper varav friskäng, gräshed, torräng och sandstäpp är de mest värdefulla. Sandstämpan är en naturtyp som är mycket sällsynt i Sverige och här bara förekommer på några få ställen i sydöstra Skåne och på Öland. Sandstämpan kräver kraftig solexponering, kalkhaltigt underlag och hårt betestryck för att kunna utvecklas. Vegetationstypen stimuleras av erosion i de ytliga jordlagren och betesdjuren bidrar genom sitt tramp till att materialet i markytan rörs om och att "ny" kalkrik sand på så sätt blir tillgänglig för växterna.

12. anordna tävling, övning eller lägerverksamhet

13. på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare, CD-spelare, musikinstrument eller dylikt

Föreskrifterna under C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel i enlighet med av kommunen fastställd skötselplan. Kristianstads kommun får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

D. Föreskrifter med stöd av 3 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm om skötselplan

Skötselplan

Markdisposition, skötsel och vård samt anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten skall ske enligt anvisningarna i skötselplanen, som fastställs av Kommunstyrelsen, Kristianstads kommun, i särskilt beslut denna dag.

Utmärkningen av reservatet skall utföras av förvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22)

Förvaltare

Kristianstads kommun är förvaltare av naturreservatet. Vid förvaltningen ska samråd fortlöpande ske med markägare, berörda myndigheter och övriga berörda.

Beskrivning av området

Degeberga backar är ett välkänt och mycket välbesökt område som blivit känt dels för sina höga naturvärden, dels för sin tillgänglighet och betydelse för det rörliga friluftslivet. Området kallas ofta i folkmun för Söndre klack, vilket är namnet på en av de backar som ger området dess specifika karaktär.

Degeberga backar är en starkt kuperad betesmark belägen i Degeberga samhälle. Mellan kullarna slingrar sig Forsakarsbäcken fram. Området har fått sin specifika karaktär under inlandsisens avsmältning då smältande is (dödisgropar) och isälvsvatten formade de mäktiga sandbackar som gör Degeberga backar till ett av de mest särpräglade områdena i Kristianstads kommun.

Området är även värdefullt ur botanisk och zoologisk synvinkel. Backarna har en kalkpräglad flora som är differentierad i många olika vegetationstyper varav friskäng, gräshed, torräng och sandstäpp är de mest värdefulla. Sandstappen är en naturtyp som är mycket sällsynt i Sverige och här bara förekommer på några få ställen i sydöstra Skåne och på Öland. Sandstappen kräver kraftig solexponering, kalkhaltigt underlag och hårt betestryck för att kunna utvecklas. Vegetationstypen stimuleras av erosion i de ytliga jordlagren och betesdjuren bidrar genom sitt tramp till att materialet i markytan rörs om och att "ny" kalkrik sand på så sätt blir tillgänglig för växterna.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att öka områdets tillgänglighet för det rörliga friluftslivet bör Degeberga backar avsättas som naturreservat.

Kristianstads kommun gör bedömningen att föreskrifterna om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet är av så begränsad omfattning att de inte innebär något allvarligt försvårande av utnyttjandet av området i enlighet med vad som gäller enligt allemansrätten.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt kommunens översiktsplan.

Bilagor

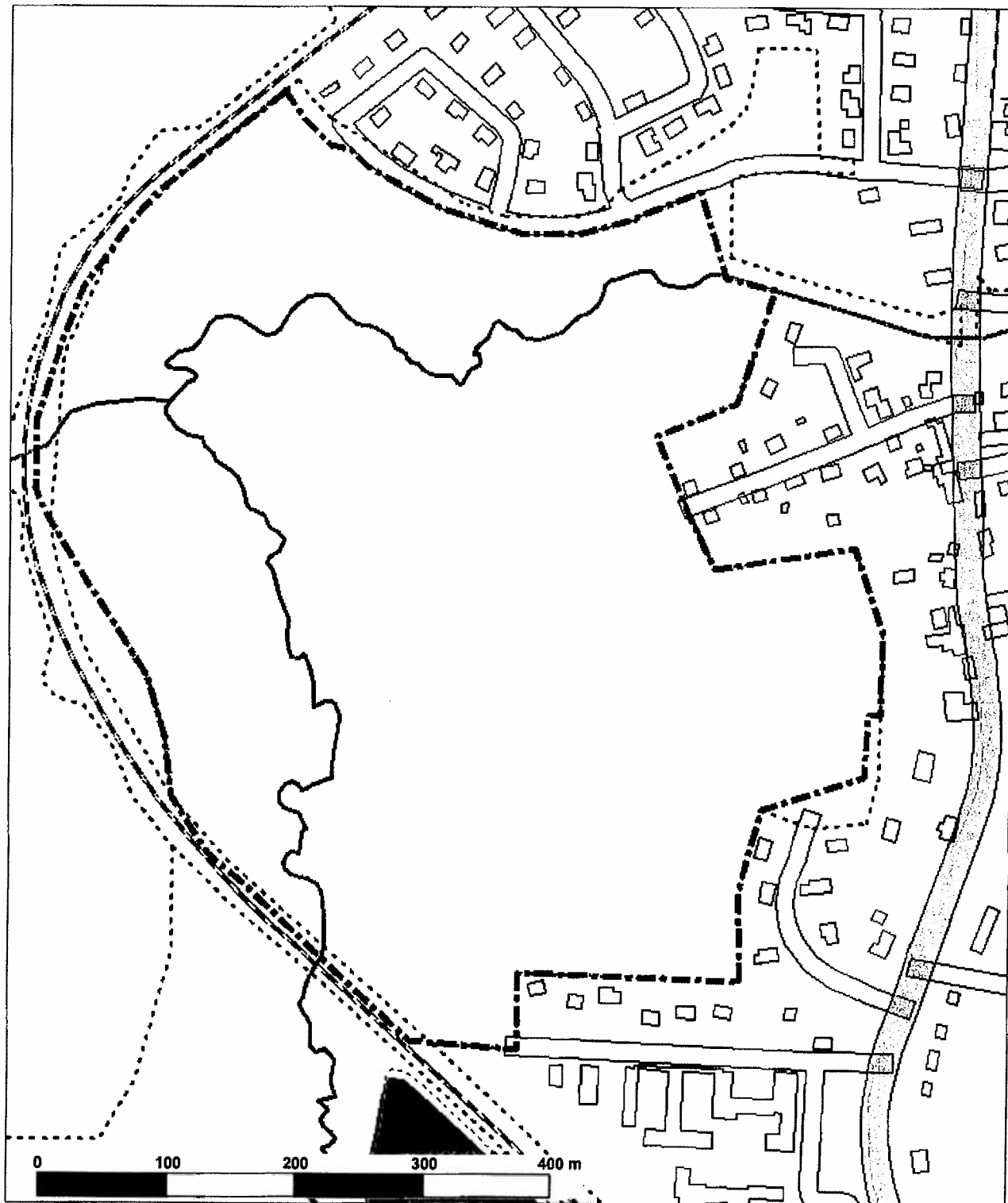
1. Karta med reservatets avgränsning

SÄNDLISTA

.
. .
. .
. .
. .
. .
. .

Kopia till:

Naturreseptatet Degeberga backar
Kristianstads kommun
Skåne Län

--- Reservatsgräns

Skötselplan för naturreservatet **Degeberga backar**

Syfte med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara ett landskap med speciella landformer och ett öppet traditionellt hävdad beteslandskap med artrika och särskilt skyddsvärda vegetationstyper, exempelvis sandstäpp. Degeberga backar är ett välkänt och mycket välbesökt område som blivit känt dels för sina höga naturvärden, dels för sin tillgänglighet och betydelse för det rörliga friluftslivet. Området är klassat som riksintresse för naturvård och friluftsliv och är ett av de områden som regeringen föreslagit ska ingå i EU:s nätverk Natura 2000(SE0420142 Söndreklack). Det har även värderats som ett klass I-objekt i Ängs- och hagmarksinventeringen.

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara de öppna, välhävda betesmarkerna samt de habitat och arter som förekommer
- särskilt bevara sandstäppen och förutsättningarna för denna
- bevara det naturliga vattendraget med dess meandrande förlopp
- bevara landskapsbilden med sin unika geologi och topografi med dödissänkor, block och sedimentbackar
- med hänsyn till naturvärdena utveckla områdets betydelse för det rörliga friluftslivet
- bevara och förstärka områdets värde från undervisningssynpunkt
- upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos förekommande habitat och arter enligt habitatdirektivet

Gynnsam bevarandestatus

Degeberga backar är ett av de områden som regeringen föreslagit ska utgöra ett SCI-område enligt EU:s habitatdirektiv och ingå i det europeiska nätverket Natura 2000. Nätverket syftar till att göra det möjligt att bibehålla eller i förekommande fall återställa en *gynnsam bevarandestatus* hos hotade och sällsynta livsmiljötyper (habitat) samt för arter i deras naturliga utbredningsområde. Skötselplanen för naturreservatet Degeberga backar är därför upprättad i enlighet med detta syfte.

Enligt förordning 1998:1252 om områdesskydd enligt miljöbalken mm utgörs en livsmiljös bevarandestatus av summan av de faktorer som påverkar en livsmiljö och dess typiska arter och som på lång sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion samt de typiska arternas överlevnad på lång sikt inom EU:s territorium.

En livsmiljös bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga eller hävdbetingade utbredningsområde och de ytor den täcker inom detta område är stabila eller ökande och

- den särskilda struktur och de särskilda funktioner som är nödvändiga för att den ska kunna bibehållas på lång sikt finns och sannolikt kommer att finnas under en överskådlig framtid och
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och
- artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
- det finns, och sannolikt kommer att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

Beskrivning av området

Administrativa data

Naturresevatets namn	Degeberga backar	
Skyddsform	Naturresevat	
Beslutsdatum	XXXX-XX-XX	
Län	Skåne	
Kommun	Kristianstad	
Församling	Degeberga	
Fastigheter	Degeberga 12:49	
Koordinater	x = 139213	y = 619092
Lägesbeskrivning	Ca 20 km S Kristianstad i västra utkanten av Degeberga samhälle Ekonomiska kartbladet 2D 8i Degeberga	
Gränser	Området är markerat med svart punktstreckad linje på de bifogade kartorna	

Areal	Ca 32 ha varav ca 26 ha öppen betesmark, ca 0,4 ha vattendrag, ca 5,2 ha tallbevuxen betesmark
Markslag	Välhävdad naturbetesmark med sandstappsinslag
Vegetationszon	Sydsvenska lövskogsregionen (Nemoral zon)
Naturgeografisk region	Nr 7 Skånes sediment- och horstområden
Markägare	Kristianstads kommun
Förvaltare	Kristianstads kommun
Beskrivning	Välhävdad naturbetesmark med sandstappsinslag och unik geologi med stort värde för det rörliga friluftslivet

Bilagor

1. Karta - Reservatets avgränsning och skötselområden, anordningar för friluftsliv

Landskap

Degeberga backar är beläget i Kristianstad kommuns södra del, vid foten av Linderödsåsens nordostsluttning. Området omges av ett synnerligen variationsrikt landskap; en mil österut finns Hanöbukts sandstränder, en mil norrut finns Kristianstadslättens bördiga odlingslandskap, västerut finns Linderödsåsens bokskogar och strax söder om Degeberga öppnas porten till Österlen.

Det föreslagna naturreservatet karakteriseras av ett öppet, kuperat naturbetesområde som genom korsas av en dalgång där Forsakarsbäcken slingrar sig fram. Inom området rymmer flera olika naturtyper; allt från de torra backarnas sydsluttningar där områden med vegetationstypen sandstäpp utvecklats, till de låglänta, buskbevuxna kanterna utmed Forsakarsbäcken.

Topografin är dramatisk och den högsta punkten, belägen på den så kallade Sockertoppen, ligger på 54,9 möh. Kullarnas särpräglade framtoning förstärks av de tydligt framträdande betesterrasserna som bildats på sluttningarna.

Degeberga backar är ställvis mycket rikt på stora block.

Geologi

Kristianstads kommun är geologiskt sett ett relativt varierande område där Kristianstadsslätten med sina sedimentära bergarter omges av områden med graniter och gnejser. Bergarterna varierar i ålder mellan ca 1,7 miljarder år för urberget ned till ca 70 miljoner år för den yngsta sedimentära berggrunden. Söder om Kristianstadsslätten dominerar finkorniga, rödaktiga gnejser med stort inslag av fältspat.

Berggrunden har under årmiljonerna påverkats av de tektoniska processerna. Under yngsta krittiden påverkades den skånska berggrunden av omfattande kompaktionsrörelser vilket fick till följd att vissa delar av berggrunden höjdes medan andra sänktes. De uppskjutande bergspartierna bildade på detta sätt de skånska åsarna - horstarna. I Kristianstads kommun finns två horstområden; Nävlingeåsen och Linderödsåsen som med sin avvikande topografi och mineralsammansättning bidrar till kommunens rika biologiska mångfald.

De sedimentära bergarterna som återfinns på Kristianstadsslätten har huvudsakligen bildats under kritperioden för 65 – 140 miljoner år sedan. Under kritperioden steg havsytan och gav upphov till att en mäktig lagerserie med sand, silt och lera avsattes. Under kritperioden utsattes Skåne också för kraftiga tektoniska rörelser vilket bland annat ledde till att flera mindre bassänger, varav kristianstadsbassängen är en, bildades. Bassängområdena avskildes av höjdryggar som t ex Linderödsåsen vilka utsattes för kraftig erosion under yngre krita.

Under de senaste årmiljonerna har klimatet präglats av istider och däremellan liggande värmeperioder. Den senaste istiden (Weichselistiden) inleddes för ca

115.000 år sedan och nådde sin maximala utbredning för ungefär 20.000 år sedan. Isen förde med sig bergartsmaterial som sedermera kom att ingå i moränjordarna.

Då inlandsisens avsmältning nådde Degebergatrakten för ca 15000 år sedan dämades issjöar upp mellan Linderödsåsen och isfronten. Den smältande isen lämnade också efter sig stora block av lossbruten dödis i det uppdämda området. I issjöarna avsattes och formades sediment av grus, sand och mo mellan de kvarliggande dödisblocken. Denna process har gett upphov till det landskap av dödissänkor och sedimentbackar som gör Degeberga backar till ett av de mest särpräglade områdena i Kristianstads kommun. Ett annat område som bildats på detta sätt är det välkända Brösarps backar.

Då inlandsisen smälte bort låg landet ännu nedpressat av dess tyngd. Successivt höjde sig dock landet samtidigt som havsytan steg då vattenmängden i havet ökade. Den zon som utgjorde kust då havsytan stod som högst benämns *högsta kustlinjen (HK)*. I Skåne, där landhöjningen i princip upphört, ligger HK på ca 50 m över dagens havsnivå. I de områden som ligger under HK, däribland Degeberga, resulterade vågornas bränningar i att material svallades ur. Finmaterialet sköljdes bort medan stenar och block låg kvar. De block som finns inom Degeberga backar har således transporterats dit av inlandsisen och sedan frilagts genom svallningsprocesserna.

Kulturhistoria

Av enskifteskartan från år 1813 framgår att området vid denna tidpunkt användes som åker. Troligen har dock inte hela området använts som åker – snarare har åkerlappar legat insprängda på plana partier medan övrig mark utnyttjats som betesmark. På den ekonomiska kartan från år 1930 har markanvändningen dock helt övergått till bete, vilket varit den förhärskande markanvändningen sedan dess. Troligtvis har de marker utmed Forsakarsbäcken som ofta svämmat över använts som slåttermark i äldre tider.

Vegetationsbeskrivning

Det öppna, kuperade landskapet utgör ca 26 av reservatets 32 ha. I detta område dominerar en artrik gräsheds- och torrängsvegetation med inslag av områden med friskäng. Högst upp på backarna förekommer områden med stäppartad torräng. På sydsluttningarna har områden med sandstäpp etablerats. Sandstämpan övergår på sluttningarnas nedre delar ställvis i borsttåtelhed. Lågområdet i väster utgörs av en torr till frisk äng. Inom området finns ett stort antal skyddsvärda arter. Flera rödlistade arter förekommer i området, bland annat sandlusern (*Medicago minima*), sandnejlika (*Dianthus arenarius*) (en art som ingår i EU:s habitatdirektiv), tofsäxing (*Koeleria glauca*) och sandsvingel (*Festuca polesica*). Bland de slåtterindikerande arterna återfinns darrgräs (*Briza media*), stor blåklocka (*Campanula persicifolia*) och sommarfibbla (*Leontodon hispidus*). Bland de betesindikerande märks kattfot (*Antennaria dioica*), knägräs (*Danthonia decumbens*), backnejlika (*Dianthus deltoides*), bockrot (*Pimpinella saxifraga*), knölsmörlblomma (*Ranunculus bulbosus*), backtimjan (*Thymus serpyllum*), backsippa (*Pulsatilla vulgaris*) och puktörne (*Ononis*

repens). Dessutom förekommer bland annat backstarr (*Carex ericetorum*), S:t Pers nycklar (*Orchis mascula*) och liten sandlilja (*Anthericum ramosum*).

Trädskikt saknas i övervägande delen av reservatet, men i den sydöstra delen finns en talldunge med träd av relativt hög ålder. I dungarna är floran mer trivial och på sina ställen finns mycket nässlor. Nässlorna som förekommer på ovan nämnda platser indikerar att området utsätts för svag kvävepåverkan, vilket förklaras av att betesdjuren ofta vistas i dungarna nattetid. I buskskiktet, som också det är gles, återfinns hagtorn och rosor.

Utmed Forsakarsbäcken är marken blötare och ställvis bevuxen med al, pil och ask.

Längs med reservatets västra del finns en gammal banvall som löper utmed reservatsgränsen ned mot Degeberga. Banvallen används numera som gång- och cykelstig.

Svamp

Inom projektet "Skånes hotade och sällsynta svampar" påbörjades 1994 en inventering av buksvampar på mer eller mindre stäppartade lokaler i östra Skåne. En av de undersökta lokalerna är Degeberga backar. Under 2001 återfanns flera rödlistade svampar i området:

- Stjälkröksvamp (*Tulostoma brunale*) (Rödlistekategori NT - missgynnad)
- Dvärgjordstjärna (*Geastrum scmidelii*) (rödlistekategori NT-missgynnad)
- Grå stjälkröksvamp (*Tulostoma kotlabae*) (rödlistekategori EN – starkt hotad)
- Olivjordtunga (*Microglossum olivaceum*) (rödlistekategori NT - missgynnad)
- Mörk blodvaxskivling (*Hygrocybe phaeococcinea*) (rödlistekategori NT - missgynnad)

Djurliv

Det saknas uppgifter om insektsfaunan i området, men det kan antas att sällsynta arter förekommer. Det övervägande antalet hotade insektsarter upptagna på den svenska rödlistan kan nämligen oftast direkt förknippas med ovanligare biotyper. Dessa är antingen biotoper som alltid haft en liten totalareal i landet, exempelvis ädellövskog, kalkkärr och olika strandmiljöer. Alternativt är de biotoper som tidigare haft en betydligt större utbredning, men som genom människans förändrade markanvändning blivit påtagligt sparsammare under 1900-talet. Ett exempel på de senare är just betesmark på sandstäpp.

Fågellivet inom reservatet är mer välkänt och av stort värde. Längsmed Forsakarsbäckens meandrar ses ofta häger, kungsfiskare, forsärla och strömstare. Kungsfiskaren är rödlistad och kategoriserad som VU (sårbar). För övrigt förekommer bl a glada, gröngöling, större hackspett, spillkråka, ormvråk, kattuggla, trädlärka, stenskvätta, dubbeltrast och tofsmes i området.

Sandödlan (hotkategori VU - sårbar) förekommer inom reservatet liksom huggorm och snok (hotkategori VU - sårbar).

Kanin förekommer i området och är en viktig förutsättning för bevarandet av sandstappen då den genom sitt grävande rör om i markskiktet och för upp ny, kalkrik sand till ytan.

Den del av Forsakarsbäcken som rinner genom reservatet är dåligt undersökt. Uppströms reservatet har dock bäcknejonöga och stor bäckslända påträffats.

Friluftsliv

Degeberga backar är ett välbesökt naturområde som utnyttjas flitigt av såväl Degebergabor som tillresande besökare. Området lockar besökare såväl för sina naturvetenskapliga värden som för sina vackra och stundtals hisnande vyer. Backarna är ett välkänt utflyktsmål både sommar och vinter; på våren och sommaren som betagande picknickplats och på vintern som den bästa pulkabacken i trakten. Varje valborgsmässoafton arrangerar scouterna majbål i reservatets östra utkant (se karta "Anordningar friluftsliv").

Den gamla banvallen som löper utmed reservatets västra och södra gräns används flitigt som gång- och cykelstig. Utmed banvallen finns flera "rastställen" med träbänkar och träbord där man har god utsikt över området.

Området är inhägnat men ett stort antal grindar och stängselgenomgångar gör området lättillgängligt. Det finns en lämplig parkeringsplats vid väg 19 som passerar genom Degeberga (se karta "Anordningar friluftsliv") och det finns dessutom en busshållplats precis intill reservatet med linjer till Kristianstad, Simrishamn och Ystad.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5§ miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1. uppföra byggnad eller annan anläggning*
- 2. vidtaga åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, gräva, schakta, muddra, fylla ut, dämna, invalla eller bedriva husbehovstäkt*
- 3. omföra naturlig gräsmark till åker eller kultiverad betesmark*
- 4. plantera eller så buskar, lövträd, barrträd eller andra för området främmande växter*
- 5. tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel*
- 6. konstbevattna*

7. *dika*
8. *hålla djur i betesfållorna under perioden 1 december - 25 april.*
9. *tillskottsutfodra med undantag för att underlätta infångning vid installeringstidpunkten. Tillskottsutfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfållan.*
10. *uppföra vilthägn*
11. *dra fram luftledning*
12. *anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning. Förvaltaren får dock lämna tillstånd till detta i samband med tipstävling eller liknande.*
13. *ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande*
14. *upplåta mark- eller vattenområde för militära eller andra övningar utan medgivande av naturvårdsförvaltaren*
15. *bedriva jakt, med undantag för skyddsjakt efter kommunens tillstånd*
16. *bedriva fiske eller upplåta området för fiske*

Det är vidare förbjudet att utan kommunens tillstånd:

17. *dra fram markledning*
18. *upplåta mark- eller vattenområde för tävlingar, läger- eller övningsverksamhet.*

Föreskrifterna under A skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel och utmärkning av området samt anordnande av information och tillgänglighet i området i enlighet med av kommunen fastställd skötselplan eller för drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar tillhörande kommunen eller el- och teledistributör, samt nyttjande, underhåll och utbyte av el- och teleledningar i anslutning till dessa.

Kristianstads Kommun får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6§ miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet som

1. röjning, gallring och avverkning av träd och buskar, behandling av gräsvegetation (tuvatåtel mm) genom slaghackning, fräsning eller bränning inom befintlig betes- och slåttermark samt bearbetning av marklagren för att utveckla sandstappsvegetation, så som närmare anges i fastställd skötselplan
2. skötsel av betesmarker innefattande årlig betesdrift, uppsättande och underhåll av stängsel och vattningsanordningar enligt fastställd skötselplan
3. utmärkning av och upplysning om reservatet
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt fastställd skötselplan
5. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap 30§ miljöbalken om ordningen samt rätten att färdas och vistas i reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet **att**

1. gräva, borttaga, täcka över, borra, mejsla, måla eller på annat sätt skada block, stenmurar, levande eller döda träd, buskar och stubbar
2. plocka eller gräva upp kärleväxter, mossor eller lavar
3. bortföra död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada träd och buskar
4. inplantera för området främmande växt- eller djurarter
5. utan kommunens tillstånd fånga eller samla in insekter eller andra djur, eller på annat sätt störa djurlivet
6. under hela året medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur
7. göra upp eld, med undantag för det traditionella majbålet vars förhållningsregler definieras i skötselplanen
8. framföra cykel, motorfordon eller motordrivet fordon förutom i samband med majbål, reservatsskötsel och transport av betesdjur
9. rida
10. tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande

11. *anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning. Förvaltaren får dock lämna tillstånd till detta i samband med tipstävling eller liknande*
12. *anordna tävling, övning eller lägerverksamhet*
13. *på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare, CD-spelare, musikinstrument eller dylikt*

Föreskrifterna under C skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel i enlighet med av kommunen fastställd skötselplan. Kommunen får i särskilda fall medge undantag från meddelade reservatsföreskrifter. Kristianstads kommun får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Skötselplan

Markdisposition, skötsel samt anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten skall ske enligt den upprättade skötselplanen, liksom kontroll av skötselåtgärdernas effekt. Naturvårdsförvaltningen ska finansieras enligt den ekonomiska plan som fogas till den fastställda skötselplanen.

Förvaltare

Kristianstads kommun är förvaltare av reservatsområdet. Vid förvaltningen ska samråd fortlöpande ske med sakägare, berörda myndigheter och övriga berörda.

Markanvändning och skötselområden

I huvuddelen av reservatet ska grundskötseln bedrivas genom betesdrift, vilken är den huvudsakliga hävdformen i området sedan mycket lång tid tillbaka. Målet är att betesmarken och den däri ingående sandstappen ska få en skötsel som upprätthåller och förstärker den biologiska mångfalden med en representativ flora och fauna, samtidigt som betesmarkens kulturmiljövärden bevaras och tydliggörs.

Naturreseptatet har delats in i tre olika skötselområden.

1. Öppen betesmark (26 ha)
2. Tallbevuxen betesmark (5,2 ha)
3. Vattendrag (0,4 ha)

De olika skötselområdena visa på karta "Skötselområden", bilaga 1.

Generella skötselvillkor

De tre olika områdena omfattas av specifika skötselvillkor som preciseras nedan, men också av ett antal generella skötselvillkor vilka gäller delområde 1-3:

- Marken ska skötas så att ingen skadlig ansamling av förna kan ske – om hävden är för svag ansamlas förna vilket kan resultera i en uppluckring av grässvålen. Fjolårsgräset är oaptitligt för djuren och hindrar groning och tillväxt av nya gräs och örter, vilket på sikt ger ett försämrat bete och skadar markens natur- och kulturmiljövärden.
- Grässvålen ska årligen vara väl avbetad – Arealen välhävdad naturbetesmark har minskat kraftigt i landet under de senaste hundra åren. Av denna anledning är det mycket viktigt att de områden som finns kvar bevaras genom en fortsatt god hävd. Hela området ska därför betas och utsättas för ett betestryck vilket leder till att inget fjolårsgräs står kvar och orsakar ansamling av förna. Även mindre smakliga växter såsom tuvåtäl och tåg skall vara tydligt betespåverkade i de fall de förekommer.
- Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska undanröjas årligen – om hävden av betesmarken minskar kommer träd och buskar av igenväxningskaraktär att uppträda (lövsly). Detta leder till en minskad ljustillgång och att betes- och slätterängsarter ersätts av mer skuggtåliga arter. För att gynna en betesmark av god kvalitet och de träd och buskar som traditionellt hör hemma i den öppna marken är det viktigt att allt sly röjs bort i den mån det uppkommer. Enstaka yngre ädellövträd och fruktträd kan dock sparas liksom äldre fruktträd, hamlade träd samt grova och solitära träd.
- Åtgärder som kan skada markens natur- och kulturmiljövärden får inte utföras – produktionshöjande åtgärder såsom gödsling missgynnar de arter som är anpassade till de naturligt näringsfattiga förhållanden som råder på betesmarken. Området får inte heller behandlas med bekämpningsmedel, konstbevattnas, dikas eller stenröjas.
- Tillskottsutfodring är ej tillåten med undantag för övergångsutfodring vid betessläpp och installning – vid tillskottsutfodring ersätts de vegetationstyper som visar på långvarig beteshävd med vegetationstyper som tål intensivt tramp och som gynnas av den gödslingseffekt som utfodringen leder till. Tillskottsutfodring får endast ske i direkt anslutning till infångningsfållan.
- Bete får endast ske med nötkreatur, hästar eller getter eftersom andra djurslag (t ex får och hjortar) betar mycket selektivt och på så sätt kan skada den värdefulla floran. Sambete med nöt och häst är att föredra.

Skötselområde 1 – Öppen betesmark

Beskrivning

Det öppna, kuperade beteslandskapet utgör ca 26 av reservatets 32 ha. I detta område dominerar en ganska artrik gräsheds- och torrängsvegetation med inslag av områden med friskäng. På övre delen av backarna förekommer områden med stäppartad torräng. På sydsluttningarna har områden med sandstäpp etablerats. Sandstäppen övergår på sluttningarnas nedre delar ställvis i borsttätelhed. Lågområdet i väster utgörs av en torr till frisk äng. Inom området finns ett stort antal skyddsvärda arter. Flera rödlistade arter förekommer i området, bland annat

sandlusern, sandnejlika (ingår i EU:s habitatdirektiv), tofsäxing och sandsvingel. Bland de slåtterindikerande arterna återfinns darrgräs, stor blåklocka och sommarfibbla. Bland de betesindikerande märks kattfot, knägräs, backnejlika, bockrot, knölsmörblomma, backsippa, puktörne och backtimjan. Dessutom förekommer bland annat backstarr, St Pers nycklar och liten sandlilja.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av välhävdd naturbetesmark skall omfatta samtliga 32 ha och hävdas genom betesdrift
- Vid betessäsongens slut ska samtlig vegetation vara väl nedbetad
- Betesmarken ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Sandstängsområdenas sammanlagda areal (3 ha) får inte minska och ska hysa en representativ artsammansättning av karakteristiska sandstängsarter, bl a sandnejlika.
- Inslag av sandnejlika, sandlusern, tofsäxing, sandsvingel, backnejlika, backsippa, puktörne, St.Pers nycklar och liten sandlilja ska bibehållas i området

Skötselåtgärder och skötselmål

- Samtliga 32 ha betesmark ska hävdas genom bete med i första hand nötkreatur varje år. Nötbetet kan med fördel kompletteras med hästbete. Betesdriften ska ske så att all vegetation är väl avbetad vid vegetationsperiodens slut varje år. Även mindre smaklig vegetation ska vara tydligt betespåverkad.
- Betesdriften ska ske så att den omrörning av det översta marklagret som är nödvändig för sandstängens existens garanteras.
- Betesputsning av kvarstående ratade växter såsom tuvtåtel, tistlar och skräppor ska ske regelbundet.
- Nyetablering av vedartade växter ska begränsas för att bibehålla områdets öppna struktur
- Platsen för det av scouterna anordnade majbålet ska vara densamma varje år och finns markerad på karta "Anordningar friluftsliv"
- Det material som transporteras till området i samband med majbålet får endast utgöras av ris och klena grenar. Anordnarna är ansvariga för att endast lämpligt material eldas. Materialet ska härröra från de närliggande villakvarteren och får transporteras till området tidigast 1 vecka före valborg. Rester efter bålet ska transporteras bort inom en vecka efter valborg.
- För att bibehålla och utveckla sandstängsvegetationen skall även mer omfattande markbearbetningsåtgärder kunna tillåtas, t ex mekanisk omrörning

Skötselområde 2 – Tallbevuxen betesmark

Beskrivning

Reservatets sydöstra del är bevuxen med tallar av relativt hög ålder. Ställvis förekommer mycket nässlor beroende på att en viss gödslingseffekt uppkommer då

betesdjuren ofta uppehåller sig i dungen på nätterna. Vissa delar av området är också nästintill ogenomtränglig beroende på ett mycket tätt buskskikt av hagtorn och rosor. Träden är av värde som skydd för betesdjuren och är betydelsefulla för fågelfaunan. Äldre solbelysta tallar, liksom lågor, är dessutom av stort värde för insektsfaunan.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Det trädbevuxna området ska behålla sin utbredning på ca 5,2 ha.
- Tallarna ska successivt ersättas av ädla lövträd, vilket är det naturliga i området.
- Trädtätheten bör variera i området och det bör finnas både tätare och glesare partier med gläntor däremellan. I de tätare partierna ska krontäckningen uppgå till max 25%. Tätheten ska vara sådan att den kan ge skydd åt betesdjuren samtidigt som tillräckligt mycket ljus släpps ned för att säkerställa grässvålens existens.
- Solbelysta tallar är av stort värde för insektsfaunan och i det nu tallbevuxna områdets ytterkant bör träden stå så pass fritt att närmaste träd återfinns utom en radie på ca 20 m.
- Det trädbevuxna området ska bestå av olikåldriga träd.
- Markvegetationen ska ha en sådan artsammansättning att en eller ett fåtal arter inte tillåts dominera på bekostnad av mer lågvuxna, konkurrenskänsliga arter.
- Buskiktet får inte utgöras av annat än enstaka buskar på ca 10 meters avstånd till andra träd och buskar.

Skötselåtgärder och skötselmål

- Området betas årligen för att hindra igenväxning
- Buskar av bl a hagtorn och rosor röjs för att åstadkomma en mer öppen struktur enligt kvalitetsmålet. Röjningen utförs i första hand genom att buskarna maskinellt lyfts upp med rötterna.
- De nässlor (och även tistlar) som förekommer i talldungen slås för att hindra fröspridning och göra dem smakliga för betesdjuren.
- Området ska på sikt omvandlas till lövskog varför uppslag av bok, ask och ek ska tillåtas och även skyddas. För att säkerställa skogsområdets existens på lång sikt ska en successiv föryngring ske. Då området föryngras ska detta ske genom att ca tre sammanhängande traddungar sparas samtidigt som träden mellan dessa avverkas. De avverkade ytorna ska utnyttjas till föryngring och etablering av lövskog, antingen genom självföryngring, sådd eller plantering. Självföryngring ska dock eftersträvas, varför försiktig markberedning kan tillåtas. Under föryngringsskedet behövs röjningsåtgärder för att påskynda utvecklingen mot olikåldrig skog. De nya plantorna inhägnas tillfälligt som skydd mot betning.
- Dungen ska ha en varierad täthetsstruktur. Tätheten ska vara sådan att den kan ge skydd åt betesdjuren samtidigt som tillräckligt mycket ljus släpps ned för att säkerställa grässvålens existens. I dungen ytterkant gallras så att en radie om 20 m runt träden är fri.

Skötselområde 3 – Vattendraget

Beskrivning

Forsakarsbäcken slingrar sig fram i dalgången mellan reservatets kullar. Bäckens grund och endast ett fåtal meter bred. Vattenståndet fluktuerar under året. Bäckens är dåligt undersökt på sträckan inom reservatet, men uppströms är Forsakarsbäcken känd för sin värdefulla bottenfauna. Vattnet är i dessa delar kallt och näringsrikt. Bäckens tillförs dock en hel del slam och näring, vilket är ett hot mot naturvärdena.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Bäckens ska behålla sitt naturliga, meandrande förlopp
- Träddridån utmed vattendraget ska bibehållas för att beskugga vattnet och ge skydd åt fågellivet.

Skötselåtgärder och skötsel mål

- Uppväxande sly utmed vattendraget ska röjas och forslas bort. Dock ska unga exemplar av ask, pil och al lämnas kvar i sådan utsträckning att träddridåns framtida existens garanteras.
- Tistlar och nässlor utmed vattendraget slås regelbundet.
- Grenar och dylikt som faller ned i bäcken ska forslas bort. Större stammar ska dock ligga kvar.

Stängsel

Det befintliga stängslet sattes upp för i det närmaste 15 år sedan. Inom några år behöver det förnyas. Nya regler för stängsel är på gång inom EU, innebärande att taggtråd inte längre får användas. Det stora antalet grindar försvårar avsevärt åtgärden, varför möjligheten till en ny lösning bör övervägas. Ett sätt kan vara att på östra och södra sidan sätta stängslet någon meter innanför det nuvarande. Grindar in mot fållan kan då ersättas med några strategiskt placerade övergångar. Fastighetsägarna runt reservatet kan nå övergångarna via den obetade remsan. Visserligen blir då en remsa obetad, men å andra sidan finns då en refug med blommande örter som ger en pollenresurs till olika insekter och ett skydd för övrig fauna.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder för naturvård

Istandsättningsåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Buskröjning	Omgående	Skötselområde 1-3	Förvaltaren	1
Röjning av nässlor	Omgående	Skötselområde 2 och 3	Förvaltaren	1
Gallring och föryngring	Senast år 2009	Skötselområde 2	Förvaltaren	2
Gallring och föryngring	Senast år 2011	Skötselområde 3	Förvaltaren	2

Löpande skötsel

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Betesdrift	Årligen	Skötselområde 1-2	Brukaren	1
Betesputsning av ratade växter	Vid behov	Skötselområde 1	Brukaren	1
Röjning av buskar av igenväxnings- karaktär	Vid behov	Skötselområde 1-2	Brukaren	1
Röjning av tistlar och nässlor	Vid behov	Skötselområde 2, 3,	Förvaltaren	2
Bortforsling av nedfallna grenar	Vid behov	Skötselområde 2, 3 ,	Förvaltaren	2
Röjning av sly utmed vattendraget	Vid behov	Skötselområde 3	Förvaltaren	2

Mål för rekreation och friluftsliv

Övergripande mål

Ett av ändamålen med reservatsbildningen är att bevara ett område som är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och att ytterligare förbättra dess tillgänglighet.

Tillgänglighet

Beskrivning

Degeberga backars belägenhet i Degebergas omedelbara närhet gör det till ett lättillgängligt friluftsområde. Det finns en lämplig, lättillgänglig parkeringsplats (se karta "Anordningar friluftsliv) och det finns dessutom en busshållplats precis intill reservatet (linjer till Kristianstad, Simrishamn och Ystad) Området är inhägnat med

taggråd men ett stort antal grindar och stängselgenomgångar gör det lätt att ta sig in i området.

Under vintertid tas vissa stängselstolpar ned för att underlätta tillgängligheten till pulkabacken i reservatets södra del (se karta "Anordningar friluftsliv").

Den gamla banvallen sträcker sig utmed reservatets västra och södra gräns och används flitigt som gång- och cykelstig. Utmed banvallen finns flera "rastställen" med träbänkar och träbord där man har god utsikt över området.

På två ställen finns broar/spänger över Forsakarsbäcken vilket gör det möjligt för besökare att gå runt hela reservatet (se karta Friluftsliv).

Åtgärder

- Broarna och grindarna underhålls årligen.
- En kortare och en längre slinga markeras genom området (i form av knähöga, färgmarkerade stolpar) för att underlätta tillgängligheten och för att belysa områdets olika värden.
- I anslutning till huvudentrén (se karta Friluftsliv) iordningställs en informationsplats med bord, bänkar och informationstavla om reservatet. Platsen för rastplatsen är vald för att ge besökarna en omedelbar känsla för områdets speciella karaktär.
- Stolparna vid pulkabacken tas ned varje vintersäsong och sätts upp igen före nästa betessäsong
- Parkeringsplatsen vid Tingsvägen görs till huvudparkeringsplats varifrån en markerad stig leder in i reservatet.

Information

Beskrivning

Informationstavla och broschyr saknas.

Åtgärder

Informationstavla tas fram av Kristianstads kommun och sätts upp på platser enligt kartan "Anordningar friluftsliv".

Information om området samlas i en folder där områdets värden beskrivs. De olika beskrivningarna ska kopplas till platser utmed de markerade naturslingorna.

Informationstavlorna bör finnas enligt:

- Sammanfattande informationstavlorna om områdets värden ska finnas vid reservatets huvudentré vid den iordningställda parkeringsplatsen, samt vid entrén från Söndreklacksvägen. Även allmän information om naturvärden på Linderödsåsens slutning och bakgrunden till dem bör finnas med.

Informationsbroschyren bör innehålla information om:

- Naturbetesmarken: historik, värde och bevarande
- Områdets geologi

- Vattendraget: med särskild information om vad som karakteriserar ett naturligt vattendrag. Även information om bäcken och värdena uppströms Degeberga backar.
- Trädbevuxen betesmark: beskrivning av värdet av en skog med olikåldriga träd, varierad luckighet och solinstrålning.
- Sandstället: beskrivning av den sällsynta naturtypen, karakteristiska arter och bevarande.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder för rekreation och friluftsliv

Istandsättningsåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Parkeringsplats	Omgående	Tingsvägen, se karta	Förvaltaren	1
Naturslinga med infotavlor	Omgående	Skötselområde 1-3	Förvaltaren	1
Stängsel, inkl övergångar	Inom några år	Skötselområde 1 - 3	Förvaltaren	2

Löpande skötsel

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet
Underhåll av anordningar för rörligt friluftsliv	Årligen	Skötselområde 1-3	Förvaltaren	1
Nedtagning och uppsättning av stolpar vid pulkabacken	Inför och efter varje vintersäsong	Skötselområde 1	Förvaltaren	1
Stängselunderhåll	Årligen	Utmed Reservatsgräns	Brukaren	1
Underhåll av grindar i anslutning till enskilda tomter	Vid behov	Utmed reservatsgränsen	Tomtägaren	2

Utmärkning av naturreservatets gräns

Utmärkningen av reservatet skall utföras av förvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

Tillsyn, uppföljning och övervakning

Arlig dokumentation

Varje år ska dokumentation över genomförda åtgärder upprättas. Dokumentationen ska innefatta:

Brukaren

- Datum för betesläpp och intagning av djuren
- Antal betesdjur av olika djurslag och ålderskategorier
- Förändringar i antal betesdjur och djurslag under betessäsongen och datum för dessa
- Datum för betesputsning
- Uppgifterna redovisas årligen till förvaltaren
- Datum och läge för buskröjning

Förvaltaren

- Tidpunkt och omfattning av åtgärder vid anordningar för tillgänglighet såsom broar och grindar.
- Röjning av de nässelbevuxna delarna
- Gallring i tallbevuxna delen
- Röjning av buskskiktet
- Röjning utmed vattendraget
- Borttransport av nedfallna grenar

Uppföljning av skötsel mål

Förvaltaren ska regelbundet följa upp skötsel mål och skötselåtgärder tillsammans med arrendatorn och de som genomför de kommunala åtgärderna.

Uppföljning av kvalltetsmål och gynnsam bevarandestatus

Uppföljning av vegetationsstruktur och de olika vegetationstypernas utbredning bör ske i slutet av betessäsongen vartannat år. Områdena med sandstäpp ska undersökas årligen för att dokumentera och säkerställa utbredningen och förekomsten av typiska sandstäppsarter, bedöma omrörningsgraden i det översta markskiktet och i övrigt bedöma betestrycket. Uppföljningen ska utföras av Kristianstads kommun.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Ekonomisk utredning

Reservatsförvaltaren skall göra en ekonomisk utredning avseende kostnader för förvaltningen.

Ekonomisk ansvarsfördelning

För finansiering av områdets löpande beteshävd bör miljöstödd eller motsvarande sökas av brukarna i första hand. Skötselåtgärder för bevarande av naturvärden som går utöver de skötselvillkor som anges för miljöstödd finansieras av Kristianstads kommun, liksom skötseln av anordningar för det rörliga friluftslivet.

Uppföljning av kostnader

Görs årligen av reservatsförvaltaren.

Referenser

Påhlsson Lars, relationships of soil, microclimate, and vegetation on a sandy hill, OIKOS 25:21-34, Copenhagen 1974

Swenson Bo och Karin, Minnen från Degeberga, Ultima Thule bokförlag, Degeberga, ISBN 91-971993-6-2

.

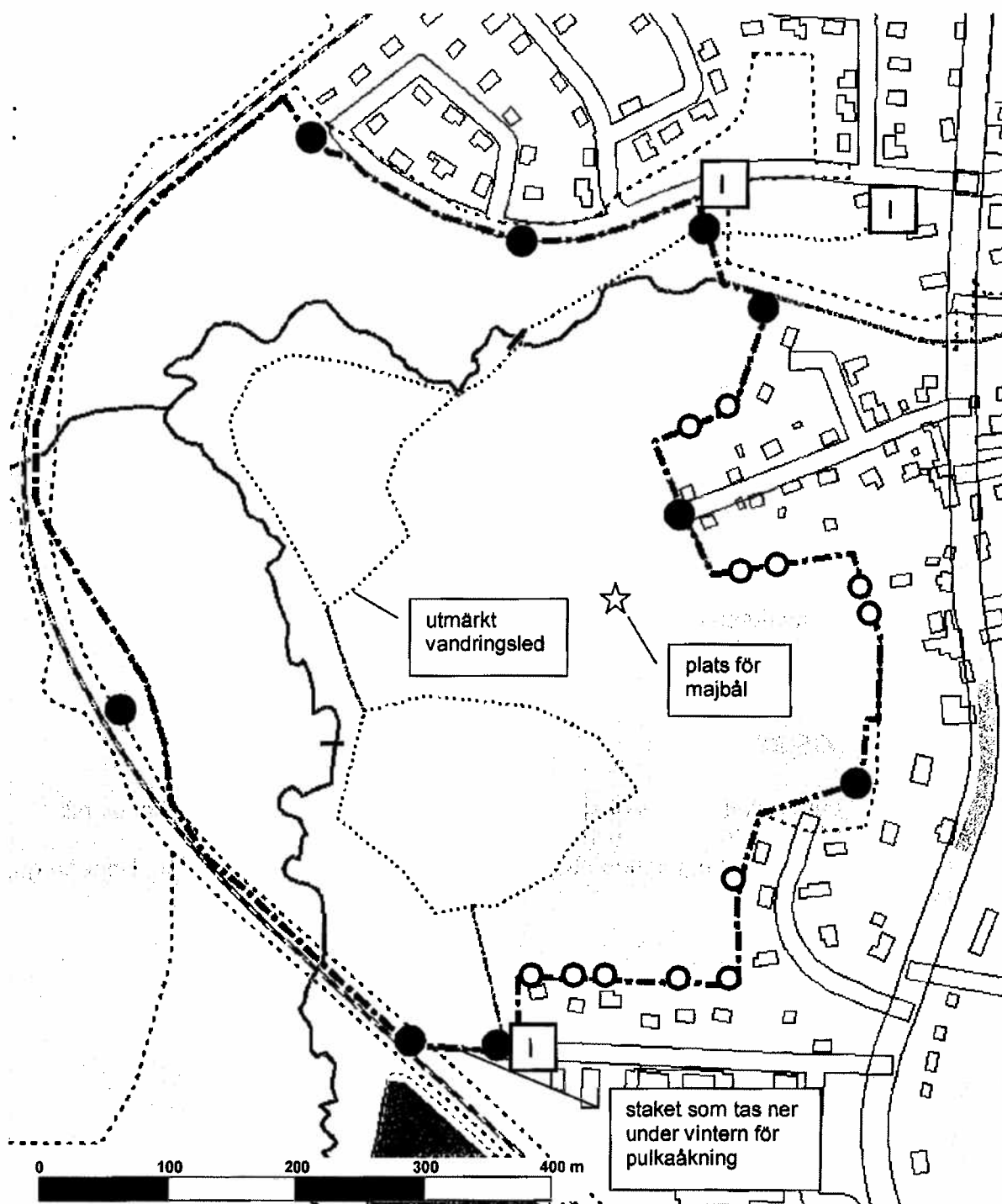
.

.

.

.

Söndre Klack/Degeberga backar Naturreservat. Karta - skötselplan

--- reservatsgräns

□ skötselområde 1 – öppen betesmark

■ skötselområde 2 – tallbevuxen

~ skötselområde 3 – vattendrag

□ reservatsinformation

● stängselpassage (ansvar-reservatsförvaltaren)

○